

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	09.08.2019
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	17.09.2020
Avaldamismärge:	RT I, 06.08.2019, 9

Kaitseliidu kodukord

Vastu võetud 10.10.2013 nr 151
[RT I, 15.10.2013, 9](#)
jõustumine 18.10.2013

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
18.12.2015	RT I, 29.12.2015, 11	01.01.2016
02.08.2018	RT I, 07.08.2018, 2	10.08.2018
20.12.2018	RT I, 28.12.2018, 27	01.01.2019
01.08.2019	RT I, 06.08.2019, 1	09.08.2019

Määrus kehtestatakse [Kaitseliidu seaduse](#) § 5 lõike 2 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Kaitseliit

Kaitseliit on Kaitseministeeriumi valitsemisalas tegutsev vabatahtlik, sõjaväeliselt korraldatud, relvi valdav ja sõjaväeliste harjutustega tegelev riigikaitseorganisatsioon, mis täidab talle seadusega pandud ülesandeid.

§ 2. Asukoht

(1) Kaitseliit asub aadressil Toompea 8, 10142 Tallinn.

(2) Kaitseliidu selle struktuuriüksuse asukoht, mis ei paikne Kaitseliidu asukohas, sätestatakse struktuuriüksuse põhimääruses või põhikirjas.

§ 3. Kaitseliidu ingliskeelne nimetus

Kaitseliidu nimetus inglise keeles on Estonian Defence League. Kaitseliidu nimetuse ingliskeelne lühend on EDL.

§ 4. Struktuuriüksuse ja allüksuse sümboolid, eraldusmärgid ja teenetemärgid

(1) Struktuuriüksuse ja allüksuse sümboolid, eraldusmärgid ja teenetemärgid kehtestab Kaitseliidu keskjuhatuse ning nende kasutamise korra Kaitseliidu ülem.

(2) Naisorganisatsiooni Naiskodukaitse (edaspidi *Naiskodukaitse*) sümboolid, eraldusmärgid ja teenetemärgid ning nende kasutamise korra kehtestab Naiskodukaitse keskkogu. Naiskodukaitse allüksuse sümboolid, eraldusmärgid ja teenetemärgid ning nende kasutamise korra kehtestab Naiskodukaitse keskjuhatuse.

2. peatükk

Kaitseliidu liikmeskond

§ 5. Kaitseliidu liikmeskond

(1) Kaitseliidu liikmeskonna moodustavad vabatahtlikult Kaitseliidu liikmeks astunud isikud ja valitud isikud.

(2) Kaitseliidu liikmed jagunevad liikmestaatuse järgi tegev-, toetaja-, noor- ja auliikmeteks ning struktuuriüksusesse kuuluvuse järgi kaitseliitlasteks, naiskodukaitsjateks, kodutütardeks ja noorkotkasteks. Iga liige saab olla samal ajal vaid ühes liikmestaatuses ja kuuluda ühe struktuuriüksuse koosseisu.

(3) Naiskodukaitsse noor- ja tegevliikmeks võib olla ainult naissoost isik. Naiskodukaitsse au- ja toetajaliikmeks võib olla nii naissoost kui ka meessoost isik. Noorteorganisatsiooni Noored Kotkad (edaspidi *Noored Kotkad*) noorliikmeks võib olla ainult meessoost isik. Noorteorganisatsiooni Kodutütred (edaspidi *Kodutütred*) noorliikmeks võib olla ainult naissoost isik.

(4) Kuni 16-aastane noorliige võib olla ainult Noorte Kotkaste ja Kodutütarde liige. 16-aastane või vanem noorliige võib kuuluda ka Kaitseliidu malevasse, Naiskodukaitsesse või küberkaitseüksusesse. Noorte Kotkaste ja Kodutütarde koosseisus võivad olla tegev-, toetaja- ja auliikmed, kes on vähemalt 18-aastased.

(5) Kaitseliidu liikmete üle arvestuse pidamist korraldab Kaitseliidu ülem.

(6) [Kehtetu -RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

§ 6. Kaitseliidu liikme üldised õigused ja kohustused

(1) Kaitseliidu tegevliikmel ja tegevliikmest auliikmeks valitud isikul on peale Kaitseliidu seaduse §-s 31 sätestatu õigus:

- 1) olla valitud Kaitseliidu valitavasse kollegiaalsesse organisse või valitavale kohale Kaitseliidu seaduses ja kodukorras kehtestatud korras;
- 2) olla kehtestatud korras esitatud teenetemärgi saamiseks;
- 3) tagatistele Kaitseliidu seaduses sätestatud korras;
- 4) saada liikmele ettenähtud ergutusi ja tunnustusi;
- 5) taotleda ning kehtestatud korras hoida ja kanda Kaitseliidu väljaantud relva ja tegevliikme relva ning muud varustust;
- 6) soetada tegevliikme relv.

(2) Kaitseliidu noorliikmel on peale Kaitseliidu seaduse §-s 31 sätestatu õigus:

- 1) olla kehtestatud korras esitatud teenetemärgi saamiseks;
- 2) saada liikmele ettenähtud ergutusi ja tunnustusi;
- 3) taotleda ning kehtestatud korras hoida ja kanda talle Kaitseliidu poolt väljaantud varustust, välja arvatud relva, erivahendit ja enesekaitsevahendit.

(3) Kaitseliidu toetajaliikmel on peale Kaitseliidu seaduse §-s 31 sätestatu õigus:

- 1) olla kehtestatud korras esitatud teenetemärgi saamiseks;
- 2) saada liikmele ettenähtud ergutusi ja tunnustusi;
- 3) [kehtetu -RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]
- 4) tagatistele Kaitseliidu seaduses sätestatud korras.

(4) Kaitseliidu auliikmel on peale Kaitseliidu seaduse §-s 31 sätestatu õigus:

- 1) olla kehtestatud korras esitatud teenetemärgi saamiseks;
- 2) saada liikmele ettenähtud ergutusi ja tunnustusi;
- 3) [kehtetu -RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]
- 4) tagatistele Kaitseliidu seaduses sätestatud korras.

(5) Kaitseliidu liikme kohustuseks peale Kaitseliidu seaduse §-s 32 sätestatu on:

- 1) valmistada end ette, täiendada end ja olla valmis nende ülesannete täitmiseks, mida ta Kaitseliitu astudes vabatahtlikult on endale võtnud või mida talle Kaitseliit on kohustuseks teinud;
- 2) käituda alati väärikalt;
- 3) austada Eesti lippu, vappi ja hümnit ning olla eeskujuks nende kasutamisel;
- 4) olla aususe ja julguse eeskuju;
- 5) hoolitseda heade suhete loomise ja säilitamise eest Kaitseliidu ning teiste organisatsioonide ja asutuste vahel;
- 6) teavitada struktuuriüksuse juhti asjaolust, mis võib kaasa tuua liikmesuse peatamise või lõppemise;
- 7) aidata oma oskuste ja võimaluste piires kaasa Kaitseliidu ajaloo kohta materjali kogumisele ja säilitamisele;
- 8) tagastada käsu saamisel või Kaitseliidust lahkumisel Kaitseliidust saadud relv, laskemoon või muu vahend kodukorraga kehtestatud korras ja tähtajaks;
- 9) aidata oma võimaluse ja oskuse kohaselt kaasa noorliikmete kasvatustööle;
- 10) säästa ja kaitsta loodust.

(6) Tegevliige on kohustatud osalema Kaitseliidu korraldatud tegevuses vähemalt 48 tundi kalendriaasta jooksul. Allüksuse juhatus võib tegevliikme sellest kohustusest vabastada tema põhjendatud kirjaliku taotlusel alusel.

(7) Toetajaliikme toetus Kaitseliidule võib olla teoline või materiaalne. Liikme vastuvõtmise ettepaneku teinud juhatus lepib kokku toetajaliikme kohustuse toetuse andmisel, mille määrab struktuuriüksuse juht liikmeks vastuvõtmise käskkirjas. Kodutütarde ja Noorte Kotkaste toetajaliikme kohustused sätestatakse Kodutütarde ringkonnavanema või Noorte Kotkaste malevapealiku otsuses.

§ 7. Kaitseliidu liikmeks astumine

(1) Liikmeks astumisega võtab isik endale vabatahtlikult kõik need kohustused, mida Kaitseliidu liige peab täitma.

(2) Kaitseliidu liikmeks vastuvõtmine toimub kirjaliku avalduse alusel. Avaldus koos teiste nõutavate dokumentidega esitatakse selle struktuuriüksuse juhile, mille koosseisu soovitakse astuda. Naiskodukaitsjaks astuda soovija esitab avalduse koos teiste nõutavate dokumentidega Naiskodukaitsese juhatasele, mille koosseisu soovib astuda. Kodutütreks astuda soovija esitab avalduse ühe oma vanema või eestkostja nõusolekuga Kodutütarde ringkonnavanemale. Noorkotkaks astuda soovija esitab avalduse ühe oma vanema või eestkostja nõusolekuga Noorte Kotkaste malevapealikule.

(3) Avalduse vormi ja nõutavate dokumentide loetelu kehtestab Kaitseliidu ülem.

(4) Avaldusel peavad peale avaldaja allkirja olema kahe Kaitseliidu tegevliikmest soovitaja nimed ja allkirjad. Soovitajaks saab olla tegevliige, kes on Kaitseliidu tegevliige olnud vähemalt aasta. Avaldusele alla kirjutades võtab soovitaja endale moraalse vastutuse, et Kaitseliitu astuda soovija on korralik, Eesti riigile ustav ja austab Kaitseliidu põhimõtteid. Naiskodukaitsjaks astuda soovija vähemalt üks soovitaja peab olema naiskodukaitsja. Noorkotkaks või kodutütreks astuda soovijalt soovitajaid ei nõuta.

(5) Kaitseliitlaseks ning naiskodukaitsjaks vastuvõtmise või sellest keeldumise otsustab struktuuriüksuse juht 60 päeva jooksul avalduse ja kõigi nõutud dokumentide esitamisest arvates. Ettepaneku liikmeks vastuvõtmiseks või sellest keeldumiseks teeb vastavalt maleva juhatus, Naiskodukaitsese ringkonna juhatus või küberkaitsese juhatuse konsensuslikult, kuulates ära allüksuse juhatase arvamuse. Otsus jõustub ja avaldaja loetakse Kaitseliitu vastuvõetuks otsuse tegemise päeval. Otsuse tegemisele peab eelnema isikuandmete kontrollimine Kaitseliidu seaduses sätestatud korras. Juhatus võib kutsuda liikmeks astuda soovija juhatase koosolekule.
[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(6) Noorkotkaks vastuvõtmise või sellest keeldumise otsustab Noorte Kotkaste malevapealik 90 päeva jooksul avalduse ja kõigi nõutud dokumentide esitamisest arvates. Noorte Kotkaste liikmeks vastuvõtmine jõustub otsuse tegemise päeval. Otsuse tegemisele peab eelnema isikuandmete kontrollimine Kaitseliidu seaduses sätestatud korras.

(6¹) Noorte Kotkaste tegev- ja toetajaliikmeks saamise otsustab Noorte Kotkaste peavanem 60 päeva jooksul avalduse ning kõigi nõutud dokumentide esitamisest arvates. Ettepaneku liikmeks vastuvõtmiseks või sellest keeldumiseks teeb peavanemale Noorte Kotkaste keskjuhatuse konsensuslikult, kuulates ära Noorte Kotkaste malevapealiku arvamuse. Otsus jõustub ja avaldaja loetakse Kaitseliitu vastuvõetuks otsuse tegemise päeval. Otsuse tegemisele peab eelnema isikuandmete kontrollimine Kaitseliidu seaduses sätestatud korras. Juhatus võib kutsuda liikmeks astuda soovija juhatase koosolekule.
[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(6²) Lõiget 6¹ rakendatakse vaid isiku suhtes, kes enne noorkotkaks saamise sooviavalduse esitamist ei ole Kaitseliidu tegev- või toetajaliige. Kaitseliidu tegev- või toetajaliikme avaldus vaadatakse läbi lõikes 6 sätestatud korras.
[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(7) Kodutütreks vastuvõtmise või sellest keeldumise otsustab Kodutütarde ringkonnavanem 90 päeva jooksul avalduse ja kõigi nõutud dokumentide esitamisest arvates. Kodutütarde liikmeks vastuvõtmine jõustub ringkonnavanema otsuse tegemise päeval. Otsuse tegemisele peab eelnema isikuandmete kontrollimine Kaitseliidu seaduses sätestatud korras.

(7¹) Uue allüksuse moodustamisel otsustab Kaitseliidu liikmeks vastuvõtmise kuni allüksuse juhatase valimiseni struktuuriüksuse juht selle struktuuriüksuse juhatase ettepanekul, mille koosseisu allüksus kuulub.
[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

(7²) Kodutütarde tegev- ja toetajaliikmeks saamise otsustab Kodutütarde peavanem 60 päeva jooksul avalduse ja kõigi nõutud dokumentide esitamisest arvates. Ettepaneku liikmeks vastuvõtmiseks või sellest keeldumiseks teeb peavanemale Kodutütarde keskjuhatuse konsensuslikult, kuulates ära Kodutütarde ringkonnavanema arvamuse. Otsus jõustub ja avaldaja loetakse Kaitseliitu vastuvõetuks otsuse tegemise päeval. Otsuse tegemisele peab eelnema isikuandmete kontrollimine Kaitseliidu seaduses sätestatud korras. Juhatus võib kutsuda liikmeks astuda soovija juhatase koosolekule.
[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(7³) Lõiget 7²rakendatakse vaid isiku suhtes, kes enne kodutütreks saamise sooviavalduse esitamist ei ole Kaitseliidu tegev- või toetajaliige. Kaitseliidu tegev- või toetajaliikme avaldus vaadatakse läbi lõikes 7 sätestatud korras.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(8) Lõigetes 5–6¹, 7¹ ja 7² sätestatud liikmeks vastuvõtmise otsuse määratakse vastuvõetud isiku liikmestaatus ja kuuluvus struktuuriüksusesse kaitseliitlaste, noorkotkaste ja kodutütarde puhul rühma ja naiskodukaitsjate puhul jaoskonna täpsusega. Liikmeks vastuvõtmise otsus või korraldus tehakse liikmele kirjalikult teatavaks kümne tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(9) Liikmeks vastuvõtmisest on õigus keelduda, kui selgub, et liikmeks astuda soovija ei vasta liikmele esitatud nõuetele või esitas teadlikult valeandmeid. Vastuvõtmisest keeldumisest tuleb liikmeks astuda soovijale kirjalikult teada anda kümne tööpäeva jooksul otsuse langetamisest arvates, tuues ära viited Kaitseliidu seaduse või muude õigusaktide punktidele, mille järgi otsus langetati, ning põhjendused, miks isik ei sobi liikmeks.

(10) Kaitseliidu maleva, küberkaitseüksuse ja Naiskodukaitsse noorliikmeks või toetajaliikmeks vastuvõtu otsustamine toimub lõigetes 1–9 tegevliikmele ettenähtud korras.

(11) Kaitseliidu auliikme valib Kaitseliidu keskkogu keskjuhatuse ettepanekul ja valitava eelneval kirjalikul nõusolekul. Auliige ei pea olema eelnevalt Kaitseliidu liige. Struktuuriüksusel võib olla oma auliige. Maleva ja küberkaitseüksuse auliikme valib maleva või küberkaitseüksuse esindajatekogu maleva või küberkaitseüksuse juhatus ettepanekul. Naiskodukaitsse, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde auliikme valib Naiskodukaitsse, Noorte Kotkaste või Kodutütarde keskjuhatus ettepanekul Naiskodukaitsse, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde keskkogu. Naiskodukaitsse ja Kodutütarde ringkonnal võib olla oma auliige. Naiskodukaitsse ringkonna auliikme valib ringkonnakogu ringkonna juhatus ettepanekul. Kodutütarde ringkonna auliikme valib ringkonna juhatus ringkonnavanema ettepanekul.

(12) Esimest korda Kaitseliidu liikmeks vastuvõtmisel annab Kaitseliidu liige töötuse. Töötuse andmise tseremoonia korraldatakse esimesel võimalusel.

[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

(13) Kaitseliidu liige annab vastavalt struktuuriüksusele ühe järgmistest töötustest:

1) kaitseliitlane: „Mina (*ees- ja perekonnanimi*) tunnistan Eesti demokraatliku Vabariigi täielikku iseseisvust ja tema põhiseaduslikku valitsust. Luban ja töotan tegelikult kaitsta põhiseadusega maksmapandud riigikorda, töötades ausalt Kaitseliidu põhimõtete järele. Kõik ülemate seaduslikud käsud, samuti juhatus otsused, täidan tõrkumata.”;

2) naiskodukaitsja: „Mina (*ees- ja perekonnanimi*) tunnistan Eesti demokraatliku Vabariigi täielikku iseseisvust ja tema põhiseaduslikku valitsust. Luban ja töotan tegelikult kaitsta põhiseadusega maksmapandud riigikorda, töötades ausalt Kaitseliidu ja Naiskodukaitsse põhimõtete järgi. Kõik ülemate seaduslikud käsud, samuti juhatus otsused, täidan tõrkumata.”;

3) noorkotkas: „Kinnitades ausõnaga, annan pühaliku töötuse teha kõike, mis minu võimuses, et täita oma kohust Eesti isamaa ees, igal ajal aidata oma ligimest, ustavaks jääda noorkotkaste seadustele ja nende järgi tegutseda. Olen alati valmis!”;

4) kodutütar: „Tahan olla korralik ja aus, armastada oma kodu ja isamaad, aidata ligimest ja jääda ustavaks Kodutütarde põhimõtetele ja seadustele.”.

(14) Töötuse andja allkirjastab töötuse teksti, märkides ka töötuse andmise kuupäeva.

(15) Lõikes 13 sätestatud töötus antakse vaid üks kord.

[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

§ 8. Liikmestaatuse muutmine, struktuuriüksuse ja allüksuse vahetamine

(1) Liikmestaatuse muutmine, struktuuriüksuse ja allüksuse vahetamine toimub liikme kirjaliku avalduse alusel.

(2) Liikmestaatuse muutmise otsustab struktuuriüksuse juht. Noorte Kotkaste ja Kodutütarde liikmestaatuse muutmise otsustab kas Noorte Kotkaste malevapealik või Kodutütarde ringkonnavanem. Noorte Kotkaste ja Kodutütarde liikmestaatuse muutmise struktuuriüksuse vahetamisel otsustab uue struktuuriüksuse juht noorteorganisationsiooni allüksuse juhi nõusolekul.

(2¹) Sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale nimetatud kaitsevägekohustuseta tegevliige ei või liikmestaatuse muutmise avaldust esitada ja tema liikmestaatuse muutmist ei või otsustada mobilisatsiooni ja sõjaseisukorra ajal.

[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

(3) Liikmestaatuse muutus vormistatakse 30 päeva jooksul avalduse esitamisest arvates. Tegevliikme muutmisel toetajaliikmeks peab allüksuse juhatus määrama toetajaliikme toetuse. Noorte Kotkaste ja Kodutütarde noorliikme saamisel Kaitseliidu maleva, küberkaitseüksuse või Naiskodukaitsse tegevliikmeks peab liige esitama tervisetõendi ning andma § 7 lõikes 13 sätestatud töötuse. Noorte Kotkaste ja Kodutütarde

noorliikme saamisel Kaitseliidu maleva, küberkaitseüksuse või Naiskodukaitse noorliikmeks peab liige esitama ühe oma vanema või eestkostja kirjaliku nõusoleku ning andma § 7 lõikes 13 sätestatud töotuse.

(4) Liige, kes soovib tegevust jätkata teises struktuuriüksuses, esitab kirjaliku avalduse selle struktuuriüksuse juhile, mille liige ta on, näidates avalduses ära struktuuriüksuse, kus ta soovib oma tegevust jätkata. Struktuuriüksuse juht korraldab kümne tööpäeva jooksul avalduse saamisest arvates dokumentide edastamise uue struktuuriüksuse juhile. Struktuuriüksuse vahetus loetakse toimunuks pärast uue struktuuriüksuse juhi käskkirja, kus määratakse isiku liikmestaatus ja kuuluvus, kaitseliitlaste, noorkotkaste ja kodutütarde puhul rühma ning naiskodukaitsjate puhul jaoskonna täpsusega. Käskkiri tehakse liikmele kirjalikult teatavaks kümne tööpäeva jooksul käskkirja allakirjutamisest arvates.

(5) Liige, kes soovib tegevust jätkata sama struktuuriüksuse teises allüksuses, annab sellest kirjalikult teada selle struktuuriüksuse juhile, mille liige ta on, näidates ära allüksuse, kus ta soovib edaspidi tegutseda. Struktuuriüksuse juht vormistab allüksuse vahetamise käskkirjaga hiljemalt kümne tööpäeva jooksul, näidates käskkirjas ära isiku liikmestaatus ja kuuluvuse, kaitseliitlase puhul rühma ning naiskodukaitsja puhul jaoskonna täpsusega. Käskkiri tehakse liikmele kirjalikult teatavaks kümne tööpäeva jooksul käskkirja allakirjutamisest arvates.

(6) Liikmestaatuse muutmiseks, maleva või ringkonna vahetamiseks Noorte Kotkaste ja Kodutütarde struktuuriüksuses esitab liige oma allüksuse juhile kirjaliku avalduse. Liikmestaatuse muutmine või allüksuse vahetamine vormistatakse Noorte Kotkaste malevapealiku või Kodutütarde ringkonnavanema käskkirjaga.

(7) Struktuuriüksuse vahetamisel tagastab liige Kaitseliidu ülema kehtestatud korras ja tähtjaks kõik temale väljaantud relvad, laskemoona, varustuse, liikmekaardi ja muu temale Kaitseliidu poolt väljaantud või kasutada antud vara, täidab oma kohustused ning likvideerib võlgnevused struktuuriüksuse ees, mille liige ta enam ei ole.

§ 9. Liikmesuse peatamine

(1) Liige võib omal soovil ajutiselt kuni üheks aastaks peatada oma liikmesuse Kaitseliidus. Liikmesuse peatamise ajal ei laiene isikule Kaitseliidu liikme õigused ega kohustused.

(2) Liikmesuse peatamiseks tuleb liikmel esitada kirjalik avaldus selle struktuuriüksuse juhile, mille liige ta on. Naiskodukaitsja esitab avalduse selle allüksuse juhatajale, mille liige ta on. Liikmesuse peatamise otsustab struktuuriüksuse juht. Liikmesuse peatamise otsuses märgitakse liikmesuse peatumise tähtaeg. [RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

(2¹) Liikmesuse peatamise avaldust ei või esitada teenistuskohustuse täitmise ajal. Sõjaväelise aastmeha sõjaaja ametikohale nimetatud kaitseväekohustusega tegevliige ei või esitada liikmesuse peatamise avaldust ja tema liikmesuse peatamist ei või otsustada mobilisatsiooni või sõjaseisukorra ajal. [RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

(3) Noorte Kotkaste liikmesuse peatamiseks tuleb liikmel esitada kirjalik avaldus Noorte Kotkaste malevapealikule, kes otsustab liikmesuse peatamise. Kodutütarde liikmesuse peatamiseks tuleb liikmel esitada kirjalik avaldus Kodutütarde ringkonnavanemale, kes otsustab liikmesuse peatamise. Liikmesuse peatamise käskkirjas märgitakse liikmesuse peatumise tähtaeg.

(4) Noorliikme liikmesus peatatakse ka tema vanema või eestkostja kirjaliku avalduse alusel.

(5) Liikmesuse peatumise lõpetamiseks omal soovil enne liikmesuse peatamise otsuses toodud tähtaega tuleb liikmel esitada kirjalik avaldus oma struktuuriüksuse juhile. Struktuuriüksuse juht lõpetab liikmesuse peatumise kümne tööpäeva jooksul avalduse saamisest arvates.

(6) Noorte Kotkaste liikmesuse peatumise lõpetamiseks tuleb liikmel esitada kirjalik avaldus koos oma vanema või eestkostja kirjaliku nõusolekuga Noorte Kotkaste malevapealikule, Kodutütarde liikmesuse peatumise lõpetamiseks Kodutütarde ringkonnavanemale. Liikmesuse peatumise lõpetamine vormistatakse kümne tööpäeva jooksul avalduse saamisest arvates.

(7) Kaitseliidu malevapealik, küberkaitseüksuse pealik, Naiskodukaitsese esinaine, Noorte Kotkaste malevapealik ja Kodutütarde ringkonnavanem peatab liikmesuse liikme nõusolekuta distsiplinaarkaristusena või ajaks, kui liige on kriminaalasjas kahtlustatav või süüdistatav.

(8) Pärast liikmesuse peatamise otsuses sätestatud tähtaja möödumist teeb malevapealik, küberkaitseüksuse pealik, Naiskodukaitsese esinaine, Noorte Kotkaste malevapealik või Kodutütarde ringkonnavanem otsuse liikmesuse peatumise lõpetamise või pikendamise või liikme väljaarvamise kohta.

(9) Liikmesuse peatumise ajaks tagastab liige kõik temale väljaantud relvad, laskemoona, varustuse, liikmekaardi, Kaitseliidu relvakandmisloa, kaitseväelase vormiriietuse ja muu temale Kaitseliidu poolt

väljaantud vara, täidab oma kohustused ning likvideerib võlad Kaitseliidu ees. Liikmesuse peatumise ajal ei tohi isik kasutada tegevliikme relva.

§ 10. Kaitseliidu liikmesuse lõppemine

(1) Kaitseliidust lahkumine toimub väljaastumisena, väljaarvamisena või väljaheitmisena.

(2) Väljaastumine on liikme vabatahtlik lahkumine Kaitseliidust. Selleks esitab liige selle struktuuriüksuse juhile, mille liige ta on, kirjaliku avalduse, mis vaadatakse läbi 30 päeva jooksul avalduse esitamisest arvates. Naiskodukaitse esitab avalduse selle allüksuse juhatusele, mille liige ta on.

[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

(2¹) Väljaastumise avaldust ei või esitada teenistuskohustuse täitmise ajal. Sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikohale nimetatud kaitseväekohustusega tegevliige ei või esitada väljaastumise avaldust ja tema avaldust ei või läbi vaadata mobilisatsiooni või sõjaseisukorra ajal.

[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

(3) Noorliikme puhul võib avalduse väljaastumiseks esitada ka tema vanem või eestkostja. Kodutütar esitab väljaastumiseks kirjaliku avalduse ringkonnavanemale. Noorkotkas esitab väljaastumiseks kirjaliku avalduse Noorte Kotkaste malevapealikule. Avaldus vaadatakse läbi 30 päeva jooksul avalduse esitamisest arvates.

(4) Väljaarvamine toimub struktuuriüksuse juhi otsuse alusel, kui liige ei vasta liikmele esitatavatele nõuetele või jätab täitmata liikmele ettenähtud kohustused. Struktuuriüksuse juht kuulab ära allüksuse juhatuse arvamuse. Struktuuriüksuse juht võib liikme väljaarvamise esitada otsustamiseks vastavalt maleva juhatusele, Naiskodukaitse ringkonna juhatusele või küberkaitseüksuse juhatusele. Maleva juhatuse, Naiskodukaitse ringkonna juhatuse või küberkaitseüksuse juhatuse otsus võetakse vastu häälteenamusega.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(5) Noorkotkaste puhul otsustab noorliikmete väljaarvamise Noorte Kotkaste malevapealik rühma- või malevkonnapäealiku ettepanekul. Tegev- ja toetajaliikme väljaarvamise otsustab Noorte Kotkaste peavanem, kuulates ära malevapealiku arvamuse. Noorte Kotkaste peavanem võib tegev- ja toetajaliikme väljaarvamise esitada otsustamiseks Noorte Kotkaste keskjuhatusele. Keskjuhatuse otsus võetakse vastu häälteenamusega.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(5¹) Kodutütarde puhul otsustab noorliikmete väljaarvamise ringkonnavanem rühma- või jaoskonnavanema ettepanekul. Tegev- ja toetajaliikme väljaarvamise otsustab Kodutütarde peavanem, kuulates ära ringkonnavanema arvamuse. Kodutütarde peavanem võib tegev- ja toetajaliikme väljaarvamise esitada otsustamiseks Kodutütarde keskjuhatusele. Keskjuhatuse otsus võetakse vastu häälteenamusega.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(6) Kaitseliidust väljaarvamise otsuse kavand esitatakse Kaitseliidu liikmele tema arvamuse saamiseks. Liikmel on õigus esitada oma arvamus kümne päeva jooksul kavandi saamisest arvates.

(7) Väljaheitmine on Kaitseliidu seadusest tulenev distsiplinaar karistus, mille määramise õigus on Kaitseliidu malevapealikul, küberkaitseüksuse pealikul, Naiskodukaitse esinaisal, Noorte Kotkaste malevapealikul, Kodutütarde ringkonnavanemal ja Kaitseliidu ülemal. Kaitseliidust väljaheidetu nimi avaldatakse Kaitseliidu ülema käskkirjas ja teda saab uuesti Kaitseliidu liikmeks võtta Kaitseliidu ülema kirjalikul nõusolekul.

(8) Kaitseliidust väljaheitmise otsuse kavand esitatakse Kaitseliidu liikmele tema arvamuse saamiseks. Liikmel on õigus esitada oma arvamus kümne päeva jooksul kavandi saamisest arvates.

(9) Surma korral arvatakse liige Kaitseliidust välja struktuuriüksuse juhi käskkirjaga tagasiulatavalt tema surma kuupäevast arvates. Teadmata kadunud liige arvatakse Kaitseliidust välja struktuuriüksuse juhi käskkirjaga tagasiulatavalt alates teadmata kadunuks kuulutamist kinnitava dokumendi väljaandmisest.

(10) Struktuuriüksuse juhi, Noorte Kotkaste malevapealiku või Kodutütarde ringkonnavanema otsus liikmesuse lõppemise kohta tehakse isikule kirjalikult teatavaks hiljemalt kümne tööpäeva jooksul otsuse registreerimisest arvates. Liikme surma tõttu väljaarvamise käskkiri tehakse vajaduse korral tema pärijale kirjalikult teatavaks esimesel võimalusel. Otsuses või käskkirjas peab olema ära toodud:

- 1) põhjus – väljaastumine, väljaarvamine või väljaheitmine;
- 2) viide õigusaktile, mille alusel otsus langetati;
- 3) selle struktuuriüksuse ja allüksuse nimetus, mille liige isik oli;
- 4) kohustus likvideerida Kaitseliidu ees oma võlgnevused;
- 5) viide otsuse vaidlustamiseks.

(11) Isik on Kaitseliidu liikmesuse lõppemisel kohustatud pärast otsuse kättesaamist kümne tööpäeva jooksul Kaitseliidu ülema kehtestatud korras tagastama temale antud relvad, laskemoona, varustuse, liikmekaardi, Kaitseliidu relvakandmisloa ja muu temale Kaitseliidu poolt väljaantud vara, täitma oma kohustused ning likvideerima võlgnevused. Liikmesuse lõppemisel surma tõttu tagastab Kaitseliidu poolt väljaantud vara liikme pärija või vara valdaja.

(12) Liikme väljaastumine, väljaarvamine või väljaheitmine jõustub otsuse või käskkirja registreerimisele järgneval päeval, välja arvatud lõikes 9 sätestatu korral.

§ 11. Kaitseliidu ametikohad

(1) Kaitseliidu maleva tegevliikmete põhiametikohad on:

- 1) malevapealiku abi;
- 2) malevkonna või üksikkompanii pealik;
- 3) malevkonnapealiku või üksikkompanii pealiku abi;
- 4) kompaniipealik;
- 5) kompaniipealiku abi;
- 6) kompaniiveebel;
- 7) rühmapealik;
- 8) rühmapealiku abi;
- 9) jaopealik;
- 10) jaopealiku abi;
- 11) malevlane.

(2) Küberkaitseüksuse tegevliikmete põhiametikohad on:

- 1) küberkaitseüksuse pealiku abi;
- 2) rühmapealik;
- 3) rühmapealiku abi;
- 4) sektsioonipealik;
- 5) sektsioonipealiku abi;
- 6) grupipealik;
- 7) grupipealiku abi;
- 8) malevlane.

(3) Naiskodukaitse tegevliikmete põhiametikohad on:

- 1) ringkonna esinaine;
- 2) ringkonna aseesinaine;
- 3) jaoskonna esinaine;
- 4) jaoskonna aseesinaine;
- 5) erialagrupi juht;
- 6) naiskodukaitsja.

(4) Kodutütarde liikmete põhiametikohad on:

- 1) peavanema abi;
- 2) ringkonnavanem;
- 3) ringkonnavanema abi;
- 4) jaoskonnavanem;
- 5) jaoskonnavanema abi;
- 6) rühmavanem;
- 7) rühmavanema abi;
- 8) rühmajuht;
- 9) rühmajuhi abi;
- 10) salgajuht;
- 11) kodutütar.

(5) Noorte Kotkaste liikmete põhiametikohad on:

- 1) peavanema abi;
- 2) malevapealik;
- 3) malevapealiku abi;
- 4) malevkonna pealik;
- 5) malevkonna pealiku abi;
- 6) rühmapealik;
- 7) rühmapealiku abi;
- 8) salgapealik;
- 9) salgapealiku abi;
- 10) noorkotkas.

(6) Kaitseliidu liikmete teiste ametikohtade loetelu ja vastavuse Kaitseliidu tegevliikmete põhiametikohtadele kehtestab Kaitseliidu ülem.

(7) Tegevliige nimetatakse lõigetes 1 ja 2 loetletud ametikohale Kaitseliidu ülema kehtestatud korras. Toetajaliikme võib ametikohale määrata tema kirjalikul nõusolekul. Liige võib olla ametikohal struktuuriüksuses, mille liige ta ei ole.

(8) Erialase või valdkondliku tegevuse korraldamiseks malevas, malevkonnas või üksikkompaniis võib nimetada ametikohale erialapealikke. Erialapealik allub vahetult üksuse või allüksuse pealikule. Erialapealike ametikohtade loetelu ja ülesanded kehtestab Kaitseliidu ülem.

[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

(9) Uute erialapealike ametikohtade loomiseks teeb malevapealik põhjendatud taotluse Kaitseliidu ülemale, kes kehtestab erialapealiku ametikoha ja ülesanded oma käskkirjaga.

(10) Naiskodukaitsja, kodutütre ja noorkotka ametikohale nimetamine toimub struktuuriüksuse põhikirjas kehtestatud korras.

(11) Noortejuhi ametikohale nimetamine toimub isiku kirjaliku avalduse alusel noorteorganisatsiooni põhikirjas kehtestatud korras.

(12) Noortejuhti võib nimetada lõike 4 punktides 1–7 ja lõike 5 punktides 1–7 sätestatud ametikohtadele.

(13) Noortejuht kohustub järgima noorteorganisatsioonis kehtivat korda.

§ 12. Distsipliin

Teenistuskohustuse täitmisel on Kaitseliidu liige kohustatud järgima Kaitseliidus kehtestatud korda ja nõudeid ning täitma juhi antud käske.

§ 13. Tunnustamine

(1) Kaitseliidu liikme suhtes, kellel on silmapaistvaid teeneid Kaitseliidu ees, võib kollegiaalne organ kohaldada järgmisi tunnustusi:

- 1) tänu avaldamine;
- 2) tänukirja andmine;
- 3) mitterahalise kingituse andmine;
- 4) Kaitseliidu seinaplaadi andmine;
- 5) teenetemärgi andmine;
- 6) Kaitseliidu laualipu andmine.

(2) Tänukirja andmisel ning Kaitseliidu seinaplaadi, teenetemärgi ja laualipu andmisel lähtutakse selle andja kehtestatud statuudist.

(3) Tänu avaldamise ning tänukirja, mitterahalise kingituse, Kaitseliidu seinaplaadi ja laualipu andmise õigus on Kaitseliidu keskjuhatusel.

(4) Tänu avaldamise ning tänukirja ja mitterahalise kingituse andmise õigus on struktuuriüksuse ja allüksuse juhatusel.

(5) Mitterahalise kingituse maksumuse piirmäära kehtestab Kaitseliidu keskjuhatus.

§ 14. Kaitseliidu liikme vastutus

(1) Kaitseliidu liikme suhtes, kes rikub Kaitseliidu tegevust reguleerivaid õigusakte, ei täida talle pandud kohustusi või tekitab oma tegevusega kahju Kaitseliidu mainele või varale, võib kohaldada:

- 1) hoiatust;
- 2) Kaitseliidu seltsielust osavõtu keeldu kuni üheks aastaks;
- 3) Kaitseliidu võistlustest osavõtu keeldu kuni üheks aastaks;
- 4) Kaitseliidu tegevusest osavõtu keeldu kuni üheks aastaks.

(2) Hoiatuse või Kaitseliidu seltsielust, võistlustest või tegevusest osavõtu keeldu kohaldamise õigus on Kaitseliidu keskjuhatusel, Kaitseliidu ülemal, struktuuri- ja allüksuse juhatusel ja struktuuriüksuse juhil.

(3) Tegevusest osavõtu keeldu kohaldamisel on Kaitseliidu liikmel keelatud kanda ja kasutada Kaitseliidu relva ja tegevliikme relva. Kaitseliidu tegevliikme valdusesse antud enesekaitsevahend, erivahend, laskemoon, sõjaväerelvade registrisse kantud tulirelv ning muu Kaitseliidu vara tuleb keeldu kohaldamise ajaks tagastada Kaitseliidule.

[RT I, 07.08.2018, 2- jõust. 10.08.2018]

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud meetme kohaldamise kavand esitatakse Kaitseliidu liikmele tema arvamuse saamiseks. Liikmel on õigus esitada oma arvamus kümne päeva jooksul kavandi saamisest arvates. Meetme kohaldamine vormistatakse kirjalikult ja liiget teavitatakse sellest esimesel võimalusel kirjalikult.

(5) Kaitseliidu liikme püüdliku ja kohusetundliku tegevuse korral Kaitseliidus või muude teenete puhul võib temale meedet kohaldanud organ või isik Kaitseliidu tegevust reguleerivate õigusaktide rikkumise eest tähtajaliselt kohaldatud meetme tähtaega lühendada või enne tähtaega lõpetada.

(6) Kaitseliidu liikme suhtes võib kohaldada samal ajal lõikes 1 sätestatud meetet ja §-s 15 sätestatud kahju hüvitamist.

(7) Kaitseliidu liikmel on õigus esitada kirjalik kaebus meetme kohaldanud juhatusest järgmisele kõrgemale organile. Struktuuriüksuse juhi otsuse peale on õigus esitada kirjalik kaebus Kaitseliidu ülemale ja Kaitseliidu keskjuhatuse otsuse peale Kaitseliidu keskkogule. Kui meetet kohaldas Kaitseliidu ülem, siis on õigus esitada kirjalik kaebus keskkogule.

(8) Kaebuse võib esitada kümne tööpäeva jooksul meetme teadasaamise päevast arvates. Kui Kaitseliidu liige ei saa selle aja jooksul mõjuval põhjusel kaebust esitada, on tal õigus esitada kaebus kümne päeva jooksul mõjuva põhjuse äralangemisest arvates.

(9) Kaebuse saanud kollegiaalne organ ja Kaitseliidu ülem on kohustatud selle läbi vaatama ja teatama tehtud otsusest kaebuse esitajale kümne tööpäeva jooksul kaebuse esitamisest arvates. Kui kaebus on esitatud Kaitseliidu keskkogule, siis vaadatakse see läbi järgmisel Kaitseliidu keskkogu koosolekul.

§ 15. Kahju hüvitamise kord

(1) Kaitseliit uurib kahju tekkimise asjaolusid, tuvastab võimaliku seose liikme tegevuse ja kahju tekkimise vahel ning hindab kahju suurust. Liikmelt võetakse kirjalik selgitus kahju tekkimise asjaolude kohta.

(2) Kahju hüvitamiseks esitab Kaitseliidu ülem Kaitseliidu liikmele kirjaliku nõude, milles on ära näidatud kahju hüvitamise nõude alus, kahju suurus, kahju hüvitamise kord ja tähtaeg. Kaitseliidu liikmel on õigus esitada 14 päeva jooksul nõude saamisest arvates kirjalik arvamus kahju hüvitamise nõude kohta.

(3) Kahju hüvitamise nõude võib esitada 90 päeva jooksul arvates päevast, kui Kaitseliidu ülem nõude aluseks olevatest asjaoludest teada sai või pidi teada saama, kuid mitte hiljem kui kolm aastat kahju tekkimisest arvates.

(4) Olukorras, kus Kaitseliidu liige ei ole nõudes esitatud tähtaja jooksul kahju hüvitanud, peab Kaitseliidu ülem 30 päeva jooksul otsustama, kas pöörduda kohtusse Kaitseliidu liikmelt kahju väljanõudmiseks.

§ 16. Liikmemaks

(1) Kaitseliidu liikmel on kohustus maksta liikmemaksu.

(2) Liikmemaks kehtestatakse kalendriaastaks.

(3) Liikmemaksu suuruse ja tasumise tähtaja ning liikmemaksust vabastamise korra kehtestab Kaitseliidu keskkogu.

[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

(4) Liikmemaks tasutakse kas maleva juhatuse, küberkaitseüksuse juhatuse, Naiskodukaitse ringkonna juhatuse, Noorte Kotkaste keskjuhatuse või Kodutütarde keskjuhatuse näidatud arvelduskontole või selleks määratud isikule Kaitseliidu ülema kehtestatud korra järgi.

(5) Kaitseliidu liikmeks saamisel tasub liige jooksva aasta liikmemaksu ühe kuu jooksul, olenemata liikmeks saamise kuupäevast. Liikmeks oleku ajal makstakse liikmemaksu jooksva aasta eest.

(6) Liikmemaksu võlg tuleb tasuda kümne tööpäeva jooksul liikmesuse lõppemisest arvates. Liikmesuse lõppemisel ettemakstud liikmemaksu ei tagastata.

3. peatükk Kaitseliidu juhtimine

§ 17. Üldjuhtimine

(1) Kaitseliitu juhib Kaitseliidu ülem.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(2) Struktuuriüksusest väiksemad üksused on allüksused.

(3) Struktuuriüksuse juhi nimetab ametikohale ja vabastab ametikohalt või sõlmib ja lõpetab juhiga töölepingu Kaitseliidu ülem.

(4) Struktuuriüksuse juht annab oma ülesannete täitmisel käskkirju, kirjalikke ja suulisi käske ning korraldusi.

(5) Kaitseliidu ülemal on õigus tunnistada kehtetuks struktuuriüksuse juhi käskkiri, käsk või korraldus või peatada selle täitmine.

(6) Kollegiaalse organi otsus vormistatakse kirjalikult ja otsuse allkirjastab kollegiaalse organi koosoleku juhataja või kollegiaalse organi juht.

(7) Kaitseliidu kollegiaalse organi koosolekute korraldamine, otsuste vormistamine ja muud koosolekutega seotud tegevused sätestatakse Kaitseliidu koosolekute pidamise korras, mille kehtestab keskkogu Kaitseliidu ülema ettepanekul.

4. peatükk

Ülesehitus ja sisekorraldus

§ 18. Peastaap

(1) Peastaap on Kaitseliidu ülema tegevust toetav ning teiste struktuuriüksuste tegevust nõustav, juhendav, koordineeriv ja kontrolliv struktuuriüksus.

(2) Peastaapi juhib peastaabi ülem, kes allub vahetult Kaitseliidu ülemale.
[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(3) Peastaabi allüksused võivad olla administratsioon, inspektor, osakond, keskus, jaoskond, kantselei ja teenistus. Allüksuste nimetused ja ülesanded sätestatakse peastaabi põhimääruses.

§ 19. Peastaabi ülema põhiülesanded

(1) Peastaabi ülem:

- 1) juhib peastaabi tegevust ja esindab peastaapi;
- 2) vastutab peastaabi ülesannete täitmise ning tegevuse õiguspärasuse ja otstarbekuse eest;
- 3) koordineerib Kaitseliidu struktuuriüksuse tegevust;
- 4) korraldab Kaitseliidu eelarve planeerimist;
- 5) korraldab peastaabi tegevust selleks eraldatud vahendite piires;
- 6) teeb Kaitseliidu ülemale ettepaneku töötajaga töölepingu sõlmimiseks;
- 7) teeb ettepaneku tegevvaldajale sõjaväelise auastmega rahuaja ametikohale nimetamiseks või sealt vabastamiseks;
- 8) korraldab peastaabi töötajate ja tegevvaldajate arenguestlusi;
- 9) vajaduse korral moodustab peastaabi ülesannete täitmiseks nõuandvaid komisjone, nõukogusid või töörühmi;
- 10) käsutab peastaabi eelarvevahendeid ning vastutab eelarve täpse ja otstarbekalt täitmise eest;
- 11) korraldab peastaabi kasutusse antud vara kasutamist ja korrashoidu;
- 12) otsustab oma pädevuse piires Kaitseliidule vara hankimise ja selle haldamise;
- 13) annab Kaitseliidu ülemale aru peastaabi tegevusest;
- 14) täidab muid talle töökorralduslike dokumentidega või Kaitseliidu ülema antud ülesandeid.

(2) Mobilisatsiooni ja sõjaseisukorra ajal täidab peastaabi ülema ametikohale nimetatud tegevvaldajane oma põhiülesandeid Kaitseliidu ülema määratud ulatuses.
[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

§ 19¹. Maakaitseringkond

(1) Maakaitseringkond on kindlaksmääratud vastutusala Kaitseliidu struktuuriüksus, mis korraldab vastutusallas Kaitseliidu seaduse § 4 lõike 1 punktides 2–4 sätestatud ülesannete täitmist ning juhib ja koordineerib vastutusalasse kuuluvate malevate tegevust Kaitseliidu seaduse § 4 lõikes 2 nimetatud korrakaitseorgani ülesannete ja lõikes 3¹ nimetatud Kaitseväge ülesannete täitmises osalemisel.
[RT I, 06.08.2019, 1- jõust. 09.08.2019]

(2) Maakaitseringkonda juhib maakaitseringkonna pealik, kes allub vahetult Kaitseliidu ülemale.

(3) Kaitseliidu maakaitseringkonnad on:

- 1) Kirde maakaitseringkond;
- 2) Lõuna maakaitseringkond;
- 3) Lääne maakaitseringkond;
- 4) Põhja maakaitseringkond.

(4) Kirde maakaitseringkonna vastutusalasse kuuluvad Alutaguse, Jõgeva, Järva ja Viru malev.

(5) Lõuna maakaitseringkonna vastutusalasse kuuluvad Põlva, Sakala, Tartu, Valgamaa ja Võrumaa malev.

(6) Lääne maakaitseringkonna vastutusalasse kuuluvad Lääne, Pärnumaa ja Saaremaa malev.

(7) Põhja maakaitseringkonna vastutusalasse kuuluvad Harju, Rapla ja Tallinna malev.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

§ 19². Maakaitseringkonna pealiku põhiülesanded

Maakaitseringkonna pealik:

- 1) juhib maakaitseringkonna tegevust ja esindab maakaitseringkonda;
- 2) vastutab maakaitseringkonna ülesandeid sätestavate õigusaktide ning töökorralduslike dokumentide õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest;
- 3) korraldab maakaitseringkonna ning selle vastutusallas oleva üksuse vara kasutuselevõtmist, elutsükli tagamist ja aruandlust;
- 4) korraldab maakaitseringkonna eelarve planeerimist ning käsutab Kaitseliidu keskjuhatuse volitusel ja määratud ulatuses struktuuriüksusele eraldatud rahalisi vahendeid;
- 5) juhib maakaitseringkonna ülesannetele vastava väljaõppe ja koolituse korraldamist ning teeb selle üle järelevalvet;
- 6) korraldab maakaitseringkonna koostööd Eesti ja välisriigi asutuste või isikutega;
- 7) korraldab järelevalvet maakaitseringkonna vastutusallas oleva maleva ja malevapealiku tegevuse üle;
- 8) täidab Kaitseliidu ülema käsked ja korraldusi ning teeb järelevalvet nende täitmise üle.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

§ 20. Malev

(1) Malev on kindlaksmääratud territoriaalse vastutuspiirkonnaga Kaitseliidu struktuuriüksus, mille ülesanne on rahva vaba tahte kaasamine ühiskonna julgeoleku tagamiseks. Maleva ja tema allüksuse vastutuspiirkond määratakse maleva põhimääruses.

(2) Maleva allüksusteks võivad olla malevapealiku administratsioon, staap, malevkond, üksikkompanii, kompanii, üksikdivisjon, üksikpatari, üksikrühm, rühm, erialaallüksus, tiir, orkester, sektsioon ja jagu. Allüksuse moodustamise täpsem kord ja allüksuse ülesanded sätestatakse maleva põhimääruses.

(3) Malevat juhib malevapealik, kes allub vahetult maakaitseringkonna pealikule.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(4) Malev tagab administratiiv- ja tagalatoetuse maleva vastutuspiirkonnas olevatele Naiskodukaitse, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde allüksustele.

§ 21. Malevapealiku põhiülesanded

(1) Malevapealik:

- 1) juhib maleva tegevust ja esindab malevat;
- 2) vastutab maleva ülesandeid sätestavate õigusaktide ning töökorralduslike dokumentide õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest;
- 3) valitseb maleva kasutusse antud relvi, laskemoona ja muud sõjalist varustust;
- 4) korraldab maleva eelarve planeerimist ning käsutab Kaitseliidu keskjuhatuse volitusel ja määratud ulatuses struktuuriüksusele eraldatud rahalisi vahendeid;
- 5) juhib maleva ülesannetele vastava väljaõppe ja koolituse korraldamist ning teeb selle üle järelevalvet;
- 6) viib ellu maleva juhatuse ja esindajatekogu otsuseid;
- 7) korraldab maleva koostööd Eesti ja välisriikide asutuste või isikutega;
- 8) korraldab maleva kasutusse antud vara kasutamist ja korrashoidu;
- 9) täidab Kaitseliidu ülema käsked ja korraldusi ning teeb järelevalvet nende täitmise üle.

(2) Mobilisatsiooni ja sõjaseisukorra ajal täidab malevapealiku ametikohale nimetatud tegevväelane oma põhiülesandeid Kaitseliidu ülema määratud ulatuses.

[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

§ 22. Naiskodukaitse

(1) Naiskodukaitse on naisorganisatsioon, mis annab oma panuse riigikaitse ja ühiskonna arengusse Kaitseliidu ülesannete täitmises osalemise, kodanike harimise ning isamaaliste traditsioonide hoidmise kaudu.

(2) Naiskodukaitset juhib esinaine, kes allub vahetult Kaitseliidu ülemale.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(3) Naiskodukaitse allüksused on ringkond ja jaoskond. Allüksuse ülesanded ja moodustamise täpsem kord sätestatakse Naiskodukaitse põhikirjas.

§ 23. Naiskodukaitse esinaise põhiülesanded

Naiskodukaitse esinaine:

- 1) juhib Naiskodukaitse tegevust ja esindab Naiskodukaitset;
- 2) vastutab Naiskodukaitse ülesandeid sätestavate õigusaktide ning töökorralduslike dokumentide õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest;
- 3) viib ellu Naiskodukaitse keskkogu ja keskjuhatuse otsuseid;
- 4) korraldab Naiskodukaitse tegevuskava väljatöötamist;
- 5) korraldab Naiskodukaitse tegevuseks vajalike juhendite ja eeskirjade väljatöötamist;
- 6) korraldab Naiskodukaitse eelarve planeerimist ja käsutab Kaitseliidu keskjuhatuse volitusel ja määratud ulatuses struktuuriüksusele eraldatud rahalisi vahendeid;
- 7) juhib Naiskodukaitse ülesannetele vastava väljaõppe ja koolituse korraldamist ning teeb selle üle järelevalvet;
- 8) korraldab koostööd Eesti ja välisriikide asutuste või isikutega;
- 9) korraldab Naiskodukaitse kasutusse antud vara kasutamist ja korrashoidu;
- 10) täidab Kaitseliidu ülema käsked ja korraldusi ning teeb järelevalvet nende täitmise üle.

§ 24. Noored Kotkad

(1) Noored Kotkad on vabatahtlik noorteorganisatsioon, mille tegevuse eesmärk on isamaalises vaimus kasvatada poisse vaimselt ja kehaliselt terveiks Eesti kodanikeks.

(2) Noori Kotkaid juhib peavanem, kes allub vahetult Kaitseliidu ülemale.
[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(3) Noorte Kotkaste allüksusteks võivad olla malev, malevkond, rühm ja salk. Allüksuse ülesanded ja moodustamise täpsem kord sätestatakse Noorte Kotkaste põhikirjas.

§ 25. Noorte Kotkaste peavanema põhiülesanded

Noorte Kotkaste peavanem:

- 1) juhib Noorte Kotkaste tegevust ja esindab Noori Kotkaid;
- 2) vastutab Noorte Kotkaste ülesandeid sätestavate õigusaktide ning töökorralduslike dokumentide õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest;
- 3) viib ellu Noorte Kotkaste keskkogu ja keskjuhatuse otsuseid;
- 4) korraldab Noorte Kotkaste tegevuskava väljatöötamist;
- 5) korraldab Noorte Kotkaste tegevuseks vajalike juhendite ja eeskirjade väljatöötamist;
- 6) korraldab Noorte Kotkaste eelarve planeerimist ning käsutab Kaitseliidu keskjuhatuse volitusel ja määratud ulatuses struktuuriüksusele eraldatud rahalisi vahendeid;
- 7) koordineerib või korraldab Noorte Kotkaste üleriigilisi üritusi;
- 8) töötab välja koolituskava ja esitab selle Noorte Kotkaste keskjuhatusele;
- 9) juhib koolituste korraldamist;
- 10) korraldab koostööd Eesti ja välisriikide asutuste või isikutega;
- 11) korraldab Noorte Kotkaste kasutusse antud vara valitsemist ja korrashoidu;
- 12) täidab Kaitseliidu ülema käsked ja korraldusi ning teeb järelevalvet nende täitmise üle.

§ 26. Kodutütred

(1) Kodutütred on vabatahtlik noorteorganisatsioon, mille tegevuse eesmärk on isamaalises vaimus kasvatada tütarlapsi vaimselt ja kehaliselt terveiks Eesti kodanikeks.

(2) Kodutütred juhib peavanem, kes allub vahetult Kaitseliidu ülemale.
[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(3) Kodutütarde allüksusteks võivad olla ringkond, jaoskond, rühm ja salk. Allüksuse ülesanded ja moodustamise täpsem kord sätestatakse Kodutütarde põhikirjas.

§ 27. Kodutütarde peavanema põhiülesanded

Kodutütarde peavanem:

- 1) juhib Kodutütarde tegevust ja esindab Kodutütred;
- 2) vastutab Kodutütarde ülesandeid sätestavate õigusaktide ning töökorralduslike dokumentide õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest;
- 3) viib ellu Kodutütarde keskkogu ja keskjuhatuse otsuseid;
- 4) korraldab Kodutütarde tegevussuundade ja arengukava väljatöötamist;
- 5) korraldab Kodutütarde tegevuseks vajalike juhendite ja eeskirjade väljatöötamist;
- 6) korraldab Kodutütarde eelarve planeerimist ja käsutab Kaitseliidu keskjuhatuse volitusel ja määratud ulatuses struktuuriüksusele eraldatud rahalisi vahendeid;
- 7) koordineerib või korraldab Kodutütarde üleriigilisi üritusi;
- 8) juhib koolituste korraldamist;
- 9) korraldab koostööd Eesti ja välisriikide asutuste või isikutega;
- 10) korraldab Kodutütarde kasutusse antud vara valitsemist ja korrashoidu;
- 11) täidab Kaitseliidu ülema käsked ja korraldusi ning teeb järelevalvet nende täitmise üle.

§ 28. Kool

(1) Kool on Kaitseliidu struktuuriüksus, mis tegeleb koolituse ja Kaitseliidu põhitegevuste arendusega.

(2) Kooli juhib pealik, kes allub vahetult Kaitseliidu ülemale.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(3) Kooli allüksusteks võivad olla õppesuund, osakond, jaoskond, sektsioon ja administratsioon. Allüksuste nimetus ja ülesanded sätestatakse kooli põhimääruses.

§ 29. Kooli pealiku põhiülesanded

Kooli pealik:

- 1) juhib kooli tegevust ja esindab kooli;
- 2) vastutab kooli ülesandeid sätestavate õigusaktide ning töökorralduslike dokumentide õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest;
- 3) juhib kooli väljaõppe-, koolitus- ja arendustegevust;
- 4) korraldab kooli eelarve planeerimist ja käsutab Kaitseliidu keskjuhatuse volitusel ja määratud ulatuses struktuuriüksusele eraldatud rahalisi vahendeid;
- 5) nõustab Kaitseliidu ülemat väljaõppe ja koolituse korraldamise küsimustes Kaitseliidus;
- 6) korraldab koostööd Eesti ja välisriikide asutuste või isikutega;
- 7) korraldab kooli kasutusse antud vara valitsemist ja korrashoidu;
- 8) täidab Kaitseliidu ülema käsked ja korraldusi ning teeb järelevalvet nende täitmise üle.

§ 30. Küberkaitseüksus

(1) Küberkaitseüksus on Eestis küberturvalisuse suurendamist ja tagamist toetav Kaitseliidu struktuuriüksus, mis ei ole seotud kindlaksmääratud territooriumiga ja mille eesmärk on koondada vabatahtlikke spetsialiste, et rakendada nende initsiatiivi ja oskusteavet infotehnoloogiaga seonduvates valdkondades Eesti elanike e-eluviisi ning turvalisuse tagamiseks.

(2) Küberkaitseüksust juhib pealik, kes allub vahetult Kaitseliidu ülemale.

(3) Küberkaitseüksuse allüksusteks võivad olla staap, sektsioon, kompanii, üksikrühm, rühm, grupp ja lüli. Allüksuse moodustamise täpsem kord ja allüksuse ülesanded kehtestatakse küberkaitseüksuse põhimääruses.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

§ 31. Küberkaitseüksuse pealiku põhiülesanded

Küberkaitseüksuse pealik:

- 1) juhib küberkaitseüksuse tegevust ja esindab küberkaitseüksust;
- 2) vastutab küberkaitseüksuse ülesandeid sätestavate õigusaktide ning töökorralduslike dokumentide õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest;
- 3) viib ellu küberkaitseüksuse esindajatekogu ja juhatuse otsuseid;
- 4) korraldab küberkaitseüksuse tegevuseks vajalike juhendite ja eeskirjade väljatöötamist;
- 5) korraldab küberkaitseüksuse kasutusse antud vara valitsemist ja korrashoidu;
- 6) korraldab küberkaitseüksuse eelarve planeerimist ja käsutab Kaitseliidu keskjuhatuse volitusel ja määratud ulatuses struktuuriüksusele riigieelarvest eraldatud rahalisi vahendeid;
- 7) juhib küberkaitseüksuse ülesannetele vastava väljaõppe ja koolituse korraldamist ning teeb selle üle järelevalvet;
- 8) korraldab koostööd Eesti ja välisriiklike asutuste või isikutega;
- 9) täidab Kaitseliidu ülema käsked ja korraldusi ning teeb järelevalvet nende täitmise üle.

§ 32. Huviring

(1) Kaitseliidus võivad tegutseda huviringid, mille eesmärk on koondada Kaitseliidu liikmeid oma huvivaldkonnas, et toetada Kaitseliitu tema ülesannete täitmisel. Maleva juures tegutseva huviringi põhikirja kehtestab maleva juhatus, teiste huviringide oma Kaitseliidu keskjuhatuse.

(2) Huviringi töös osalemist ei loeta teenistuskohustuse täitmiseks.

§ 32¹. Sihtüksus

(1) Kaitseliit võib Kaitseliidu seaduse § 4 lõike 1 punktides 1 ja 3 toodud ülesannete täitmiseks ning lõikes 2 nimetatud korrakaitseorgani ülesannete ja lõikes 3¹ nimetatud Kaitseväe ülesannete täitmises osalemiseks moodustada struktuuriüksuste väliseid sihtüksusi.

[RT I, 06.08.2019, 1- jõust. 09.08.2019]

(2) Sihtüksusel ei ole kollegiaalseid organeid ega alalisi liikmeid.

(3) Sihtüksuse moodustab, selle juhtimise korralduse ja koosseisu suuruse ning ülesanded määrab Kaitseliidu ülem või tema volitatud struktuuriüksuse juht.

(4) Sihtüksuse koosseisu arvab Kaitseliidu liikme tema nõusolekul Kaitseliidu ülem või tema volitatud struktuuriüksuse juht.

[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

5. peatükk

Struktuuriüksuse juhtorganite moodustamine, juhtorgani ülesanded, juhtorgani liikmeks saamine ja liikme volituste kestus

§ 33. Struktuuriüksuse kollegiaalsed organid

Struktuuriüksuse kollegiaalsed organid on:

- 1) maleva esindajatekogu, juhatus ja revisjonikomisjon;
- 2) Naiskodukaitse keskkogu, keskjuhatuse ja keskrevisjonikomisjon;
- 3) Noorte Kotkaste keskkogu ja keskjuhatuse;
- 4) Kodutütarde keskkogu ja keskjuhatuse;
- 5) küberkaitseüksuse esindajatekogu, juhatus ja revisjonikomisjon.

§ 34. Maleva esindajatekogu

(1) Maleva esindajatekogu on maleva esindusorgan, mis moodustatakse liikmeskonda omavate maleva allüksuste, mis asuvad malevapealiku vahetus alluvuses, üldkoosolekul valitud tegevliikmetest järgmiselt:

- 1) kuni 100 liikmega allüksus kaks esindajat;
- 2) 101–200 liikmega allüksus kolm esindajat;
- 3) 201–300 liikmega allüksus neli esindajat;
- 4) 301 või enama liikmega allüksus viis esindajat.

(2) Esindajad valitakse kolmeks aastaks. Malevapealikule vahetult alluvast allüksusest kuulub maleva esindajatekogusse üksuse pealik ja lõikes 1 sätestatud korras valitud esindaja. Allüksuse pealiku puudumisel asendab teda allüksuse pealiku abi.

(3) Maleva esindajatekogul osaleb sõnaõigusega maleva vastutusalas tegutseva Naiskodukaitse, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde allüksuse esindaja.

(4) Maleva esindajatekogu kutsub kokku maleva juhatus vähemalt üks kord aastas. Koosoleku päevakorra valmistab ette ja määrab kindlaks maleva juhatus. Maleva esindajatekogu koosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb malevapealik või teda asendama määratud tegevväelane ja vähemalt pool valitud liikmetest. Otsused võetakse vastu liihthälteenamusega.

(5) Maleva esindajatekogu:

- 1) arutab malevat ja selle üldtegevust puudutavaid küsimusi ning annab nende kohta arvamuse;
- 2) valib maleva juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmed;
- 3) valib maleva esindaja ja asendusliikme Kaitseliidu keskkogusse;
- 4) valib maleva auliikme maleva juhatuse ettepanekul;
- 5) kuulab ära malevapealiku, juhatuse ja revisjonikomisjoni aruanded;
- 6) kuulab ära Naiskodukaitse, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde esindaja ettekande aasta tegevusest.

(6) Kui malevapealik ei nõustu esindajatekogu otsusega, siis tuleb küsimus uuesti arutusele maleva esindajatekogu järgmisel koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa malevapealik või teda asendama määratud tegevväelane ning vähemalt kaks kolmandikku esindajatekogusse valitud liikmetest.

§ 35. Maleva juhatus

(1) Maleva juhatus on maleva juhtorgan, kuhu kuuluvad malevapealik, malevapealiku abi ja kolm kuni viis liiget, kes valitakse tegevliikmete hulgast kolmeks aastaks maleva esindajatekogu koosolekul.

(2) Maleva juhatus:

- 1) arutab maleva üldtegevust puudutavaid küsimusi;
- 2) kiidab heaks maleva eelarve projekti ja esitab selle keskkogule;
- 3) teeb ettepanekuid maleva sissetulekute suurendamiseks;
- 4) toetab oma vastutusalas Naiskodukaitse, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde tegevust;
- 5) täidab muid Kaitseliidu keskjuhatuse, Kaitseliidu ülema või maleva esindajatekogu antud ülesandeid.

(3) Maleva juhatuse koosoleku kutsub kokku malevapealik vähemalt neli korda aastas. Maleva juhatuse liikmel on õigus teha ettepanek maleva juhatuse kokkukutsumiseks.

(4) Maleva juhatuse koosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb malevapealik või teda asendama määratud tegevväelane ning vähemalt pool juhatusse valitud liikmetest.

(5) Maleva juhatuse otsused viib ellu malevapealik. Kui malevapealik ei nõustu maleva juhatuse otsusega, siis tuleb küsimus arutusele esindajatekogu järgmisel koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa malevapealik või teda asendama määratud tegevväelane ning vähemalt kaks kolmandikku esindajatekogusse valitud liikmetest.

§ 36. Naiskodukaitse keskkogu

(1) Naiskodukaitse keskkogu on Naiskodukaitse kõrgeim juhtorgan. Naiskodukaitse keskkogul osalevad hääleõigusega Naiskodukaitse ringkonna esinaine, aseesinaine ja iga ringkonnakogu poolt kolmeks aastaks valitud kaks esindajat ning Naiskodukaitse esinaine. Naiskodukaitse esinaise asetäitja, keskjuhatususe liikmed ja keskrevisjonikomisjoni esinaine võivad keskkogust osa võtta sõnaõigusega.

(2) Peale lõikes 1 nimetatut valitakse keskkogusse igast ringkonnast kolmeks aastaks üks asendusliige.
[RT I, 28.12.2018, 27- jõust. 01.01.2019]

(3) Naiskodukaitse keskkogu:

- 1) kehtestab Naiskodukaitse arengukava;
- 2) kehtestab Naiskodukaitse vormiriietuse kirjelduse ja kandmise korra;
- 3) kehtestab Naiskodukaitse sümboolid, teenetemärgid ja eraldusmärgid;
- 4) annab Kaitseleidu ülemale arvamuse Naiskodukaitse esinaise kandidaadi kohta;
- 5) esitab ettepaneku Naiskodukaitse põhikirja muutmiseks;
- 6) valib Naiskodukaitse esindaja ja asendusliikme Kaitseleidu keskkogule;
- 7) valib Naiskodukaitse keskjuhatususe ja keskrevisjonikomisjoni liikmed ning nende asendusliikmed;
- 8) valib Naiskodukaitse auliikmed Naiskodukaitse keskjuhatususe ettepanekul;
- 9) arutab Naiskodukaitse tegevust puudutavaid küsimusi ja kujundab nende kohta seisukoha;
- 10) kuulab ära Naiskodukaitse esinaise, keskjuhatususe ja keskrevisjonikomisjoni aruanded.

(4) Naiskodukaitse keskkogu kutsub vähemalt kord aastas kokku Naiskodukaitse keskjuhatus. Koosoleku päevakorra valmistab ette ja määrab kindlaks Naiskodukaitse keskjuhatus. Naiskodukaitse keskkogu koosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb Naiskodukaitse esinaine või teda asendama määratud isik ning vähemalt pool keskkogu hääleõiguslikest liikmetest. Otsused võetakse vastu lihthäälteenamusega.

(5) Kui Naiskodukaitse esinaine ei nõustu Naiskodukaitse keskkogu otsusega, siis tuleb küsimus lõplikuks otsustamiseks uuesti arutusele Naiskodukaitse keskkogu järgmisel koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa Naiskodukaitse esinaine või teda asendama määratud isik ning vähemalt kaks kolmandikku keskkogusse valitud liikmetest.

§ 37. Naiskodukaitse keskjuhatus

(1) Naiskodukaitse keskjuhatus on Naiskodukaitse juhtorgan, kuhu kuuluvad Naiskodukaitse esinaine ja kuus Naiskodukaitse keskkogu kolmeks aastaks valitud liiget. Igal aastal lahkub Naiskodukaitse keskjuhatuses kaks kõige kauem olnud liiget ja nende asemele valitakse kaks uut liiget.

(2) Lisaks lõikes 1 nimetatule valitakse keskjuhatusse kolmeks aastaks üks asendusliige. Asendusliige täidab keskjuhatuses tagasi astunud liikme ülesandeid kuni uue keskjuhatususe liikme valimiseni.

(3) Naiskodukaitse keskjuhatus:

- 1) korraldab Naiskodukaitse tegevust;
- 2) täidab Naiskodukaitse keskkogu otsuseid;
- 3) kehtestab Naiskodukaitse ringkonna teenetemärgid, sümboolid ja eraldusmärgid;
- 4) arutab Naiskodukaitse üldtegevust puudutavaid küsimusi ja kujundab nende kohta seisukoha;
- 5) kehtestab Naiskodukaitse tegevuse korraldamiseks vajalikud korrad;
- 6) töötab välja ja esitab Naiskodukaitse keskkogule Naiskodukaitse arengukava;
- 7) koostab Naiskodukaitse keskjuhatususe aastaaruande ja esitab selle Naiskodukaitse keskkogule;
- 8) korraldab Naiskodukaitse keskkogu tööd;
- 9) kehtestab Naiskodukaitse tegevuskava igaks aastaks;
- 10) kiidab heaks Naiskodukaitse eelarve projekti ja esitab selle Kaitseleidu keskkogule.

(4) Naiskodukaitse keskjuhatususe koosoleku kutsub kokku Naiskodukaitse esinaine vähemalt neli korda aastas. Naiskodukaitse keskjuhatususe liikmel on õigus teha ettepanek keskjuhatususe kokkukutsumiseks.

(5) Naiskodukaitse juhatuse koosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb Naiskodukaitse esinaine või teda asendama määratud isik ning vähemalt kolm valitud liiget.

(6) Naiskodukaitse keskjuhatuse otsused viib ellu Naiskodukaitse esinaine. Kui Naiskodukaitse esinaine ei nõustu Naiskodukaitse keskjuhatuse otsusega, siis tuleb küsimus uuesti arutusele Naiskodukaitse keskkogu järgmisel koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa Naiskodukaitse esinaine või teda asendama määratud isik ning vähemalt kaks kolmandikku Naiskodukaitse keskkogusse valitud liikmetest.

§ 38. Noorte Kotkaste keskkogu

(1) Noorte Kotkaste keskkogu on Noorte Kotkaste tegevust korraldav organ, kuhu kuuluvad Noorte Kotkaste peavanem, malevate pealikud ja igast malevast üks maleva pealikekogul kolmeks aastaks valitud täiskasvanud noortejuht. Noorte Kotkaste peavanema abil ja keskjuhatuse liikmel on Noorte Kotkaste keskkogul sõnaõigus.

(2) Noorte Kotkaste keskkogu:

- 1) arutab Noorte Kotkaste tegevust puudutavaid küsimusi ja kujundab nende kohta seisukoha;
- 2) kehtestab Noorte Kotkaste tegevussuunad ja arengukava;
- 3) annab arvamuse Noorte Kotkaste keskjuhatuse aastaaruande kohta;
- 4) valib Noorte Kotkaste keskjuhatuse liikmed;
- 5) valib Noorte Kotkaste esindaja ja asendusliikme Kaitseliidu keskkogule;
- 6) valib Noorte Kotkaste auliikmed Noorte Kotkaste keskjuhatuse ettepanekul;
- 7) esitab ettepaneku Noorte Kotkaste põhikirja muutmiseks;
- 8) kuulab ära Noorte Kotkaste peavanema ja keskjuhatuse aruanded;
- 9) kehtestab muud Noorte Kotkaste tegevuse korraldamiseks vajalikud korrad.

(3) Noorte Kotkaste keskkogu kutsub vähemalt kaks korda aastas kokku Noorte Kotkaste peavanem või keskjuhatuse. Koosoleku päevakorra valmistab ette ja määrab kindlaks Noorte Kotkaste peavanem või keskjuhatuse. Noorte Kotkaste keskkogu koosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa Noorte Kotkaste peavanem ja vähemalt pool Noorte Kotkaste keskkogu liikmetest. Otsused võetakse vastu lihthäälteenamusega.

(4) Kui Noorte Kotkaste peavanem ei nõustu Noorte Kotkaste keskkogu otsusega, siis tuleb küsimus uuesti arutusele Noorte Kotkaste keskkogu järgmisel koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa Noorte Kotkaste peavanem või teda asendama määratud isik ning vähemalt kaks kolmandikku keskkogu valitud liikmetest.

§ 39. Noorte Kotkaste keskjuhatuse

(1) Noorte Kotkaste keskjuhatuse on Noorte Kotkaste juhtorgan, kuhu kuuluvad Noorte Kotkaste peavanem, üks peavanema määratud peavanema abi ja kolm Noorte Kotkaste keskkogu poolt kolmeks aastaks valitud täiskasvanud noortejuhti.

(2) Noorte Kotkaste keskjuhatuse:

- 1) korraldab Noorte Kotkaste tegevust;
- 2) täidab Noorte Kotkaste keskkogu otsuseid;
- 3) arutab Noorte Kotkaste üldtegevust puudutavaid küsimusi ja kujundab nende kohta seisukoha;
- 4) töötab välja Noorte Kotkaste tegevuse korraldamiseks vajalikud korrad;
- 5) töötab välja Noorte Kotkaste tegevussuunad ja arengukava;
- 6) töötab välja Noorte Kotkaste sisekorra ja esitab selle peavanemale;
- 7) hindab koostöölepingute projekte ja planeerib koostööd teiste noorsootööd korraldavate isikutega;
- 8) koostab Noorte Kotkaste aastaaruande ja esitab selle Noorte Kotkaste keskkogule;
- 9) korraldab Noorte Kotkaste keskkogu tööd;
- 10) kiidab heaks Noorte Kotkaste eelarve projekti ja esitab selle Kaitseliidu keskkogule;
- 11) kehtestab Noorte Kotkaste tegevuskava igaks aastaks;
- 12) kehtestab Noorte Kotkaste koolituskava.

(3) Keskjuhatuse liikme kandidaadi esitab Noorte Kotkaste maleva juhatus. Noorte Kotkaste keskjuhatusest lahkub igal aastal üks kõige pikaajalisem valitud liige, kelle asemele valitakse uus liige.

(4) Noorte Kotkaste keskjuhatuse koosoleku kutsub kokku Noorte Kotkaste peavanem vähemalt neli korda aastas. Noorte Kotkaste keskjuhatuse liikmel on õigus teha ettepanek keskjuhatuse kokkukutsumiseks.

(5) Noorte Kotkaste keskjuhatuse koosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb Noorte Kotkaste peavanem või teda asendama määratud isik ja vähemalt kaks valitud liiget.

(6) Noorte Kotkaste keskjuhatuse otsused viib ellu Noorte Kotkaste peavanem. Kui Noorte Kotkaste peavanem ei nõustu Noorte Kotkaste keskjuhatuse otsusega, siis tuleb küsimus lõplikuks otsustamiseks uuesti arutusele Noorte Kotkaste keskkogu järgmisel koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa Noorte Kotkaste peavanem või teda asendama määratud isik ning vähemalt kaks kolmandikku keskkogu valitud liikmeid.

§ 40. Kodutütarde keskkogu

(1) Kodutütarde keskkogu on Kodutütarde tegevust korraldav organ, kuhu kuuluvad ringkonnavanemad ja igast ringkonnast üks ringkonna üldkoosolekul kolmeks aastaks valitud täiskasvanud noortejuht ja Kodutütarde peavanem. Peavanema abi osaleb keskkogul sõnaõigusega.

(2) Kodutütarde keskkogu:

- 1) arutab Kodutütarde üldtegevust puudutavaid küsimusi ja kujundab nende kohta seisukoha;
- 2) kehtestab Kodutütarde tegevussuunad ja arengukava;
- 3) annab arvamuse Kodutütarde keskjuhatuse aastaaruande kohta;
- 4) valib Kodutütarde keskjuhatuse liikmed;
- 5) valib Kodutütarde esindaja ja asendusliikme Kaitseliidu keskkogule;
- 6) valib Kodutütarde auliikmed Kodutütarde keskjuhatuse ettepanekul;
- 7) esitab ettepaneku Kodutütarde põhikirja muutmiseks;
- 8) kuulab ära Kodutütarde peavanema ja ringkonnavanemate aastaaruanded;
- 9) kehtestab muud Kodutütarde tegevuse korraldamiseks vajalikud korrad.

(3) Kodutütarde keskkogu kutsub vähemalt kaks korda aastas kokku Kodutütarde peavanem või keskjuhatuse, kes valmistab ette ja määrab kindlaks koosoleku päevakorra. Kodutütarde keskkogu koosolek on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt pool Kodutütarde keskkogu liikmetest ja peavanem. Otsused võetakse vastu lihtäälmusega.

(4) Kui Kodutütarde peavanem ei nõustu Kodutütarde keskkogu otsusega, siis tuleb küsimus uuesti arutusele Kodutütarde keskkogu järgmisel koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa Kodutütarde peavanem või teda asendama määratud isik ning vähemalt kaks kolmandikku keskkogu valitud liikmetest.

§ 41. Kodutütarde keskjuhatuse

(1) Kodutütarde keskjuhatuse on Kodutütarde juhtorgan, kuhu kuuluvad Kodutütarde peavanem, tema abi ja neli valitavat liiget, kelle valib Kodutütarde keskkogu täiskasvanud noorteuhihulga kolmeks aastaks.

(2) Kodutütarde keskjuhatuse:

- 1) korraldab Kodutütarde tegevust;
- 2) täidab Kodutütarde keskkogu otsuseid;
- 3) arutab Kodutütarde üldtegevust puudutavaid küsimusi ja kujundab nende kohta seisukoha;
- 4) kehtestab Kodutütarde tegevuse korraldamiseks vajalikud korrad;
- 5) töötab välja Kodutütarde tegevussuunad ja arengukava;
- 6) töötab välja Kodutütarde sisekorra ja esitab selle peavanemale;
- 7) hindab koostöölepingute projekte ja planeerib koostööd teiste noorsootöökorraldajate isikutega;
- 8) koostab Kodutütarde aastaaruande ja esitab selle Kodutütarde keskkogule;
- 9) korraldab Kodutütarde keskkogu tööd;
- 10) kiidab heaks Kodutütarde eelarve projekti ja esitab selle Kaitseliidu keskkogule;
- 11) kehtestab Kodutütarde tegevuskava igaks aastaks.

(3) Kodutütarde keskjuhatusest lahkub igal aastal üks kõige pikaajalisem valitud liige, kelle asemele valitakse uus liige.

(4) Kodutütarde keskjuhatuse koosoleku kutsuvad kokku Kodutütarde peavanem vähemalt neli korda aastas. Kodutütarde keskjuhatuse liikmel on õigus teha ettepanek keskjuhatuse kokkukutsumiseks.

(5) Kodutütarde keskjuhatuse koosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb Kodutütarde peavanem või teda asendama määratud isik ja vähemalt kolm liiget.

(6) Keskjuhatuse otsused viib ellu Kodutütarde peavanem. Kui Kodutütarde peavanem ei nõustu Kodutütarde keskjuhatuse otsusega, siis tuleb küsimus uuesti arutusele Kodutütarde keskkogu järgmisel koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa Kodutütarde peavanem või teda asendama määratud isik ning vähemalt kaks kolmandikku Kodutütarde keskkogu valitud liikmetest.

§ 42. Küberkaitseüksuse esindajatekogu

(1) Küberkaitseüksuse esindajatekogu on üksuse esindusorgan, kuhu kuuluvad kõik üksuse tegevliikmed.

(2) Küberkaitseüksuse esindajatekogu:

- 1) kuulab ära üksuse pealiku, revisjonikomisjoni, toimkondade ja juhatuse aruanded;
- 2) arutab küberkaitseüksuse üldtegevust puudutavaid küsimusi ja kujundab nende kohta seisukoha;
- 3) valib küberkaitseüksuse juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmed;
- 4) valib küberkaitseüksuse esindaja ja asendusliikme Kaitseliidu keskkogusse;
- 5) valib küberkaitseüksuse auliikmed küberkaitseüksuse juhatuse ettepanekul.

(3) Küberkaitseüksuse esindajatekogu kutsuvad kokku küberkaitseüksuse pealik vähemalt üks kord aastas.

(4) Küberkaitseüksuse esindajatekogu koosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb üksuse pealik või teda asendama määratud isik ja vähemalt üks kolmandik iga rühma liikmetest.

(5) Küberkaitseüksuse esindajatekogu otsused viib ellu küberkaitseüksuse pealik. Kui küberkaitseüksuse pealik ei nõustu esindajatekogu otsusega, siis tuleb küsimus uuesti arutusele järgmisel esindajatekogu koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa küberkaitseüksuse pealik või teda asendama määratud isik ning vähemalt kaks kolmandikku esindajatekogu liikmetest.

§ 43. Küberkaitseüksuse juhatus

(1) Küberkaitseüksuse juhatus on üksuse juhtorgan, kuhu kuuluvad üksuse pealik, pealiku abi ja kolm valitud liiget, kes valitakse kolmeks aastaks üksuse esindajatekogu koosolekul tegevliikmete hulgast.

(2) Küberkaitseüksuse juhatus:

- 1) arutab küberkaitseüksuse üldtegevust puudutavaid küsimusi ja võtab nende kohta seisukoha;
- 2) teeb ettepanekuid küberkaitseüksuse sissetulekute suurendamiseks;
- 3) kiidab heaks küberkaitseüksuse eelarve projekti ja esitab selle Kaitseliidu keskkogule;
- 4) täidab muid esindajatekogu antud ülesandeid.

(3) Küberkaitseüksuse juhatuse koosoleku kutsub kokku küberkaitseüksuse pealik. Küberkaitseüksuse juhatuse liikmel on õigus teha ettepanek juhatuse kokkukutsumiseks.

(4) Küberkaitseüksuse juhatuse koosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb üksuse pealik või teda asendama määratud isik ja kaks valitud juhatuse liiget.

(5) Küberkaitseüksuse juhatuse otsused viib ellu küberkaitseüksuse pealik. Kui küberkaitseüksuse pealik ei nõustu üksuse juhatuse otsusega, siis tuleb küsimus uuesti arutusele küberkaitseüksuse esindajatekogu järgmisel koosolekul, mille otsus loetakse lõplikuks, kui koosolekust võtab osa küberkaitseüksuse pealik või teda asendama määratud isik ning vähemalt kaks kolmandikku esindajatekogu liikmetest.

§ 44. Struktuuriüksuse kollegiaalse organi liikmed ja kollegiaalse organi töökord

(1) Struktuuriüksuse kollegiaalse organi liikmeks võib valida vaid tegevliikme või tegevliikmest auliikmeks valitud isiku. Endisi liikmeid võib tagasi valida.

(2) Struktuuriüksuse kollegiaalse organi liikmeks võib valida Kaitseliidus töölepingu alusel töötava tegevliikme, kelle töölepingujärgsete ülesannete täitmine ei mõjuta seda struktuuri- või allüksust, mille kollegiaalse organi liikmeks töötaja kandideerib.

(3) Struktuuriüksuse kollegiaalse organi liikmel on õigus saada Kaitseliidu liikmetelt, töötajatelt ja Kaitseliidus rahuaaja ametikohale nimetatud tegevväelaselt oma otsuse tegemiseks vajalikku teavet.

(4) Struktuuriüksuse juht ja tema abi kuuluvad struktuuriüksuse juhatuse koosseisu ametikoha järgi.

(5) Struktuuriüksuse juhatuse tööd juhatab selle struktuuriüksuse juht või teda asendama määratud isik.

(6) Struktuuriüksuse juhatuse otsuse avaldamise kord määratakse Kaitseliidu koosolekute pidamise korras.

(7) Struktuuriüksuse kollegiaalse organi koosoleku kokkukutsumisest, päevakorrast ja muudest koosoleku materjalidest teavitatakse selle liikmeid vähemalt seitse päeva ette.

(8) Kaitseliidu keskjuhatuse, struktuuriüksuse juhatuse või keskjuhatuse ja allüksuse juhatuse liiget ei või valida revisjonikomisjoni liikmeks. Naiskodukaitse keskkogu, keskjuhatuse ja allüksuse juhatuse liiget ei või valida sama taseme revisjonikomisjoni liikmeks.

(9) Kollegiaalse organi liige ei tohi osa võtta sellise asja arutamisest ja otsustamisest, mille puhul on tal huvide konflikt korruptsioonivastase seaduse järgi. Sellisel juhul on liige kohustatud enne küsimuse arutelu algust tegema avalduse mitteosalemise kohta nimetatud päevakorrapunkti arutamisel. Sellekohane märge tehakse koosoleku protokollis. Küsimuse arutamiseks ja otsustamiseks vajalik kvoorum on selle liikme võrra väiksem.

(10) Kollegiaalse organi koosolek on kinnine, kui koosolek ei otsusta teisiti.

(11) Kollegiaalse organi valitud liikme volitused lõppevad enne tähtaega:

- 1) liikme tagasiastumise korral;
- 2) Eesti kodakondsuse kaotamisega;
- 3) tegevteenistusse asumisega;
- 4) tahtliku kuriteo eest süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisega;
- 5) Kaitseliidu liikmesuse lõppemise või peatumisega;
- 6) muul õigusaktides sätestatud juhul.

(12) Kollegiaalse organi liikme valinud kogul on õigus valitud liige kahekolmandikulise häälteenamusega tagasi kutsuda järgmistel asjaoludel:

- 1) raskete juhtimisvigade ilmnemisel;
- 2) pikaajaliselt organi töös mitteosalemisel;
- 3) Kaitseliidu seaduse või kodukorra raskel rikkumisel.

6. peatükk Järelevalve Kaitseliidus

§ 45. Sisejärelevalveorganid

Kaitseliidus sisejärelevalvet tegevad kollegiaalsed organid on:

- 1) Kaitseliidu keskrevisjonikomisjon;
- 2) Naiskodukaitse keskrevisjonikomisjon;
- 3) maleva revisjonikomisjon;
- 4) küberkaitseüksuse revisjonikomisjon;
- 5) malevkonna ja üksikkompanii revisjonikomisjon;
- 6) Naiskodukaitse ringkonna ja jaoskonna revisjonikomisjon.

§ 46. Maleva ja küberkaitseüksuse revisjonikomisjon

(1) Maleva ja küberkaitseüksuse revisjonikomisjon:

- 1) on struktuuriüksuse järelevalveorgan;
- 2) on aruandekohustuslik struktuuriüksuse esindajatekogu ees;
- 3) teeb järelevalvet struktuuriüksuse juhatuse tegevuse üle;
- 4) kontrollib struktuuriüksuses Kaitseliidu keskkogu otsuste täitmist;
- 5) kontrollib struktuuriüksuse esindajatekogu ja juhatuse otsuste täitmist;
- 6) revideerib struktuuriüksuse riigieelarvete tulude arvel tehtavat majandustegevust, struktuuriüksuse varalist seisut ja kulude otstarbekust;
- 7) hindab struktuuriüksuse vabatahtliku juhtimise tõhusust;
- 8) hindab kodukorra ja põhimääruse järgimist struktuuriüksuses;
- 9) hindab struktuuriüksuse sisekommunikatsiooni tõhusust;
- 10) hindab struktuuriüksuse liikmete arvestust ja kaasamist;
- 11) annab hinnangu struktuuriüksuse allüksuse revisjonikomisjoni aktile;
- 12) esitab revisjoniakti teadmiseks järgmise tasandi revisjonikomisjonile;
- 13) täidab muid struktuuriüksuse esindajatekogu antud ülesandeid.

(2) Maleva ja küberkaitseüksuse revisjonikomisjon koosneb vähemalt kolmest struktuuriüksuse esindajatekogu poolt kolmeks aastaks valitud struktuuriüksuse tegevliikmest ja ühest asendusliikmest. Igal aastal lahkub maleva ja küberkaitseüksuse revisjonikomisjonist kõige pikaajalisem liige, kelle asemele valitakse uus liige. Liikmeid võib tagasi valida.

§ 47. Naiskodukaitse keskrevisjonikomisjon

(1) Naiskodukaitse keskrevisjonikomisjon:

- 1) on aruandekohustuslik Naiskodukaitse keskkogu ees;
- 2) teeb järelevalvet Naiskodukaitse keskjuhatuse tegevuse üle;
- 3) kontrollib Naiskodukaitse keskkogu ja keskjuhatuse otsuste täitmist;
- 4) hindab Naiskodukaitse keskkogu ja keskjuhatuse tegevuse vastavust Kaitseliidu seadusele, käesolevale kodukorrale ja Naiskodukaitse põhikirjale;
- 5) koordineerib Naiskodukaitse revideerimise juhendi väljatöötamist;
- 6) koordineerib ringkondade revisjonikomisjonide tööd ja annab vajaduse korral jooksva aasta revisjoniks suuniseid;
- 7) täidab muid Naiskodukaitse keskkogu antud ülesandeid.

(2) Naiskodukaitse keskrevisjonikomisjon koosneb kolmest Naiskodukaitse keskkogu valitud tegevliikmest.

(3) Naiskodukaitse keskkogu valib Naiskodukaitse keskrevisjonikomisjoni liikmed ja ühe asendusliikme kolmeks aastaks. Igal aastal lahkub keskrevisjonikomisjonist kõige pikaajalisem liige, kelle asemele valitakse uus liige. Keskrevisjonikomisjoni liikme võib tagasi valida.

§ 48. Allüksuse revisjonikomisjon

(1) Malevkonna ja üksikkompanii revisjonikomisjon tegutseb samadel alustel maleva ja küberkaitseüksuse revisjonikomisjoniga.

(2) Naiskodukaitse ringkonna ja jaoskonna revisjonikomisjon tegutseb samadel alustel Naiskodukaitse keskrevisjonikomisjoniga.

(3) Allüksuse revisjonikomisjoni moodustamise ja tegevuse lõpetamise otsustab struktuuriüksuse juhatuse.
[RT I, 29.12.2015, 11- jõust. 01.01.2016]

§ 49. Kaitseliidu revisjonikomisjonide töökord

(1) Kaitseliidu keskrevisjonikomisjoni ja revisjonikomisjonide (edaspidi koos *revisjonikomisjon*) liikmed valivad endi seast igal aastal üheks aastaks revisjonikomisjoni juhi, kes määrab koosoleku päevakorra ja allkirjastab koosoleku protokollid.

(2) Revisjonikomisjoni liige on oma ametikohustuse täitmisel sõltumatu.

(3) Revideeritav on kohustatud tagama revisjonikomisjoni liikmele juurdepääsu revideerimisega seotud andmetele ning esitama talle tutvumiseks asjassepuutuvaid dokumente ja vajaduse korral andma nende kohta selgitusi ja muid dokumente.

(4) Revisjonikomisjoni asendusliikme töökord sätestatakse Kaitseliidu koosolekute pidamise korras.

§ 50. Revisjonikava ja revisjoni määramise kord

(1) Revisjoni määramine toimub revisjonikava järgi.

(2) Revisjonikava koostab igaks kalendriaastaks kesk-, struktuuriüksuse või allüksuse revisjonikomisjon.

(3) Revisjonikava vaatab läbi ja kiidab heaks:

- 1) keskrevisjonikomisjoni revisjoni kava Kaitseliidu keskkogu;
- 2) struktuuriüksuse revisjoni kava struktuuriüksuse keskkogu või esindajatekogu;
- 3) allüksuse revisjoni kava allüksuse üldkoosolek.

(4) Revisjonikomisjon koostab revisjoni kohta revideerimisaruande, milles tuuakse ära kõik revisjoni käigus tuvastatud olulist tähendust omavad faktilised ja õiguslikud asjaolud.

(5) Revideeritaval üksusel on õigus revideerimisaruandega tutvuda ja selles toodud asjaoludega mittenõustumise korral nõuda aruandele eriarvamuse lisamist.

(6) Revisjonikomisjon esitab kava alusel tehtud revisjoni aruande arvamuse avaldamiseks kas Kaitseliidu keskkogule Kaitseliidu keskjuhatare arvamusega, struktuuriüksuse keskkogule või esindajatekogule koos vastava struktuuriüksuse juhatare arvamusega või allüksuse üldkoosolekule allüksuse juhatare arvamusega.

7. peatükk Rakendussätted

§ 51. Struktuuriüksuse ja allüksuse kollegiaalsete organite valitud liikmete volituste kehtivus

(1) Enne käesoleva määruse jõustumist kehtinud korra kohaselt kollegiaalse organi liikmeks valitud isiku volitused kehtivad kuni uue kollegiaalse organi koosseisu valimiseni.

(2) Käesoleva määruse jõustumise järel korraldatakse kõigi Kaitseliidu struktuuri- ja allüksuste kollegiaalsete organite valimised arvestusega, et valitud liige saaks volituste täitmist alustada hiljemalt 1. mail 2014. a.

(3) Käesoleva määruse jõustumise järel toimuvatel valimistel valitakse kõik kollegiaalse organi valitavad liikmed samal ajal.

(4) 2015. aastal toimuvate valimiste eel peab maleva juhatare ja revisjonikomisjoni, Naiskodukaitse keskjuhatare ja keskrevisjonikomisjoni, Noorte Kotkaste keskjuhatare, Kodutütarde keskjuhatare ning küberkaitseüksuse juhatare ja revisjonikomisjoni koosseisust lahkuma 1/3 pärast käesoleva määruse jõustumist 2014. aastal valitud liikmetest. Lahkuvad liikmed selgitatakse välja liisuheitmisega.

(5) 2016. aastal toimuvate valimiste eel peab maleva juhatare ja revisjonikomisjoni, Naiskodukaitse keskjuhatare ja keskrevisjonikomisjoni, Noorte Kotkaste keskjuhatare, Kodutütarde keskjuhatare ning küberkaitseüksuse juhatare ja revisjonikomisjoni koosseisust lahkuma 1/2 pärast käesoleva määruse jõustumist 2014. aastal valitud liikmetest. Lahkuvad liikmed selgitatakse välja liisuheitmisega.

(6) 2017. aastal peavad lahkuma kõik maleva esindajatekogu, Naiskodukaitse keskkogu, Noorte Kotkaste keskkogu ja Kodutütarde keskkogu valitud liikmed ja uued liikmed valitakse käesolevas määrukses sätestatud korras.

(7) Allüksuse kollegiaalse organi liikmete valimine, volituste kestus ja üleminek sätestatakse allüksuse põhikirjas või põhimääruses.

8. peatükk

Kehtetuks tunnistamine

§ 52. Vabariigi Valitsuse määruse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]